

Rospraktika

Var kan jag plantera?

Undvik platser med stark konkurrens från träd och andra växter. Om du ändå önskar plantera en ros där, välj engångsblommande, då dessa oftast klarar sig bäst. Nästan alla remonterande (återblommande) rosor behöver 4-5 timmars sol per dag - har du mindre, titta då på listan på sidan 115. (Tänk också på att solen mitt på dagen innehåller mycket mer energi än solen tidigt på morgonen eller sent på kvällen!)

Bäst är det att inte plantera där det nyligen har vuxit rosor, men om du skall ersätta en annan ros, rekommenderar vi att gräva bort jorden till ett djup på 50 cm och att plantera i riktig rosjord som finns att köpa färdig på säckar. Den uppgrävda jorden kan användas i övriga trädgården där det inte finns rosor. Färdigblandad rosjord innehåller allt rosen behöver och ingen ytterligare gödning behövs under det första året. Undvik att plantera i vattensjuk mark.

Beredning av jorden

Alla rosor älskar mycket humus (små, delvis nedbrutna växtdelar) i jorden: det bästa är att använda välbrunnen kompost och/ eller gödsel. Den hjälper också till med att neutralisera jord som är för sur eller alkalisk. Det är också bra att blanda i benmjöl eller ett organiskt gödningsmedel, gärna långtidsverkande. Var noga med att inte övergöda då detta kan öka sjukdomskänslighet samt ge en överstimulering av bladverksproduktion på bekostnad av blomning.

Plantering

Om jorden är frusen eller mycket blöt när du rar dina rosor, kan du jordslå dem (täcka dem med jord) eller förvara dem i en tillsluten påse på ett kallt men frostfritt utrymme i väntan på bättre förhållanden.

Det är mycket viktigt att rötterna aldrig får torka ut men det får heller inte vara för fuktigt då rötterna kan mögla eller ruttna! Innan plantering, lägg barrotsplanter i blöt medan du gräver, plantera därefter och trampa till jorden väl men inte överdrivet. Var noga med att okuleringsstället (där roten övergår till stam) är placerad minst 10 cm under den färdiga jordytan. Detta gör att rosen stimuleras att slå fler skott från basen och jorden ger också ett nödvändigt frostskydd! Efter några år har då rosen slagit så mycket rötter att den kan betraktas som rotäkt!

Vid plantering av 'Ramblers' och klättrande rosor, tänk på att plantera minst 50 cm från väggen eller trädet, annars blir det för torrt för rosen.

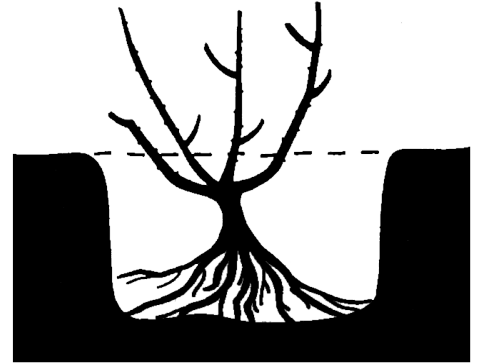
Om jorden är torr vid plantering, var noga med att vattna ordentligt. På sommaren bör krukade rosor vattnas rikligt både före och efter plantering. Fortsätt vattna regelbundet vid varm och torr väderlek.

Vattna mycket men sällan snarare än ofta och litet. Rosor har djupa rötter och det tar tid för vattnet att ta sig ner till 1-2 m djup! Om du inte använder färdig rosjord kan du avsluta planteringen med att lägga välbrunnen gödsel och/eller väl förmultnad kompost ovanpå.

Engelska Rosor samt återblommande gammaldags rosor planteras bäst i grupper (i triangel) om 3 av varje sort. De växer då ihop till en enda tät buske som kommer bilda ett större blickkrang i trädgården. Vi rekommenderar att plantera dem ca 40 cm ifrån varandra.

Beskärning

Ingen ros dör på den inte beskärns. Beskärning syftar till att uppnå en viss ideal form på rosen och maximal blomning!

Vad som är ideal form beror på omständigheter och personlig smak - en ros som står längst bak i rabatten syns kanske bättre om den med hjälp av endast lätt beskärning får sträcka på sig lite extra. Samma ros som står längst fram i rabatten görsig kanske bättre med hård beskärning så att den inte skymmer bakomvarande växter. Bästa tid för beskärning är tidig vår - när 'björkarnas blad är stora som musöron'. Ta bort allt som är dött, och om rosen har några år på nacken, ta gärna bort en del av de gamla stammarna för att stimulera busken att sätta nya skott. Generellt ger en kraftig beskärning färre men större blommor samt en kortare och mer kompakt buske. Lättare beskärning ger högre men mindre buskiga plantor.

Återblommande modernarabattrosor (t ex polyantha, floribunda, tehybrider etc) beskåres med fördel ner till ca 3 ögon (ett öga är rosens tillväxtzon, det ser oftast ut som en liten bula där en gång ett blad har suttit. Ibland kan ögonen vara svåra att se; höfta och klipp ner till ca 20 cm ovan jord.)

Återblommande buskrosor: Beskär till halv eller två tredjedelar av höjden.

FLORALINNEA

GISELA TRAPPS VÄG 3, 254 37 HELSINGBORG

TEL: +46(0)42 - 32 77 99

FAX: +46(0)42 - 32 77 98

E-POST: INFO@FLORALINNEA.COM

HEMSIDA: WWW.FLORALINNEA.SE

Engångblommade rosor: Beskär med maximalt en tredjedel, de blommor nämligen på förra årets skott, om de klipps ner för mycket blommor inte rosen.

Artrosor: behöver oftast mycket lite beskärning förutom att ta bort döda eller sjuka grenar.

Klättrande rosor: De sidoskott som blommade föregående säsong beskärs ner till tre eller fyra ögon.

'Rambiers': Beskärs helst inte alls, de är vackrast om de får växa naturligt. Skulle de bli för stora, klipp ner dem till önskad storlek. Eftersom de blommor på tvåårsveden blommor de inte om de beskärs för hårt. Så småningom kan viss gallring av gamla stammar behövas, speciellt av Multiflora sorter.

Skötsel

Efter beskärning, var noga med att samla upp alla kvistar och blad - detta minskar risken för spridning av sjukdomar. Rosor uppskattar gödning i mars-april, remonterande sorter vill gärna ha en omgång till i juni-juli. Allra bäst är välbrunnen gödsel eller väl förmultnad kompost. Tänk på att inte gödsla för sent på året - då växer rosen för länge på säsongen vilket gör att risken för frostsador blir mångdubblad. När man lägger gödsel runt rosen ger den inte bara näring utan gör också att jorden behåller fuktigheten bättre. Dessutom, genom att täcka jorden, bidrar den till att minska eventuell spridning av sporer från svampar (t ex mjöldagg, rosrost och svartfläcksjuka) .

Sjukdomar

De vanligaste sjukdomarna hos rosor är svampsjukdomar: svartfläcksjuka, mjöldagg och rosrost. Namnen är deskriptiva, dvs beskriver symptomen; svartfläcksjuka visar sig som svarta fläckar på blad och stammar, mjöldagg gör att blad, stammar och knoppar ser ut att vara pudrade med mjöl och rosrost yttrar sig som 'rostfläckar' på plantan.

Svartfläcksjuka samt rosrost kan leda till totalt bladavfall medan mjöldagg mest är ett estetiskt problem, rosen tar sällan större skada.

Det absolut bästa sättet att undvika sjukdomar är att se till att rosen inte saknar något när det gäller gödning och vatten. Mjöldagg kommer t ex oftast efter det att rosen en gång har torkat ut.

Vi har ofta torra vårar - vattna gärna igenom jorden rejält redan tidigt på våren när tjälén gått ur jorden! Vad som också är mycket viktigt att tänka på, är att det är stora skillnader mellan olika rossorter när det gäller sjukdomsmottaglighet. Det finns rosor som är mycket sjukdomsresistenta. Om du säsong efter säsong ser kraftiga angrepp på dina rosor är oftast bästa lösningen att gräva upp dem och ersätta dem med sjukdomsresistenta sorter. Var dock inte för snar med denna drastiska lösning - variationen mellan olika år kan vara stor, beroende på väderlek och andra faktorer. Bara för att ett eller två år är dåliga, behöver inte nästa säsong också vara dålig. Speciellt om du är noga med höst- och vårstädning, dvs att avlägsna alla angripna eller döda blad och kvistar (allra bäst är att bränna dem).

Det klassiska sättet att bekämpa svampsjukdomar är att spruta med gift. Det känns idag inte relevant när det finns lika effektiva, helt biologiska sätt att bekämpa dessa svampangrepp i trädgården. Det mest välbeprövade är att använda trichodermasvampar som är en slags "rovsvampar" som konkurrerar om näringen samt angriper de skadliga svamparna: speciellt svartfläcksjuka men även rosrost och, i någon mindre utsträckning, mjöldagg. På Flora Linnea kan du köpa vår egna specialjordafärdigblandade rosjord som innehåller trichoderma. Trichoderma kan också köpas i säckar som koncentrerat jordsubstrat (Biobalans) att mylla ner runt rosplantorna eller som frystorkat koncentrat att blanda med vatten och spruta på bladverket (BINAB). Vi reserverar oss för eventuella namnändringar.

De senaste rönen är att använda mer än vad som står rekommenderat på förpackningarna, kanske både dubbel eller tredubbel dos. Det verkar inte finnas någon risk för överdosering. Behandla allra helst preventivt men det är även effektivt när de första angreppen syns. Återupprepa behandlingen med jämna mellanrum. Hur ofta beror på väderlek, samt när på växtsäsongen man befinner sig. OBS! Tänk på att denna giftfria behandling INTE kan kombineras med giftbehandling, ej heller med vissa sk växtvårdssåpor!

Storleksangivelser

Vid plantering av rosor är det alltid viktigt att känna till hur stor rosen kan förväntas bli. I katalogen har vi angivit höjd x bredd, t ex 1.2 x 0.9m. Hur stor varje enskild ros faktiskt blir påverkas naturligtvis även av flera faktorer som t ex klimat, skötsel och inte minst beskärning.

Våra rosor

Vi odlar våra rosor i Helsingborg på grundstammar av Rosa canina och Rosa multiflora, vilka är väl anpassade till det svenska klimatet. Vi har fått licens, den enda i Sverige, för okulering (förökning) av Engelska Rosor. I och med att de nu äntligen får odlas i Sverige, kan vi erbjuda Engelska Rosor på härdiga grundstammar.

FLORA LINNEA

GISELA TRAPPS VÄG 3, 254 37 HELSINGBORG

TEL: +46(0)42 - 32 77 99

FAX: +46(0)42 - 32 77 98

E-POST: INFO@FLORALINNEA.COM

HEMSIDA: WWW.FLORALINNEA.SE